

174

D E O D U C E
M E D I T A T I O S. E P I S T O L A E
D O M I N I C A E III.
A D V E N T U S.
Additis S. Patrum dictis, Quæstio,
numq; aliquot decisione, ad uberiorem textūs, cùm opus est,
explicationem, & Heterodoxorum refutationem.

Q U A M
In Regia Aboensi Academia.

P R A E S I D E

DN. A E S C H I L L O P E T R A E O.
S. S. Theol. Doct. Profess. & Civitatis ejusdem Pastore:

*Examini subjicit, in Auditorio Majori, horis solitis
Ad diem 19. Decembris Anni 1653.*

G U S T A V U S P A U L I B O G E
BIRKALENSIS Finno.

Amb. in Epi. Pau. ad Corinth.

*Quia minus de illo sentiebant aliqui Corinthiorum, sed ut hoc homo de illo sentiret, quod
& Deus qui illum elegerat; ideo ministros Christi ait, & dispensatores mysteriorum
Dei. Quando enim non verborum strepitu neq; humana sapientia niteba-
tur intelligi, debuit Sacramentum Christi dispensari, in quo non verba, sed viro-
rus fulgebat, non per quod homo, sed per quod Deus glorificatus.*

Ansel. in hoc Cap. 4.

*Nos tanto minus debemus aliena corda audacter reprehendere quanto scimus, quia via
su nostro non possimus alienum cogitationis tenebras illustrare. Sed tunc pas-
cebunt omnia.*

A B O Æ,
Excedebat Petrus Wald/ Acad. Typog: 1652.

Reverendis, Venerabilibus, atq' strenuis
VIRIS.

Dn. Josepho M. Præposito &

Pastori Kangasalensium gravissimo, fautori & promoto-
ri suo ætatem luspiciendo.

Dn. Severino M. Birkalmanno,

Pastori in Messukylä meritissimo, benefactori suo pa-
tris instar æternum devenerando.

Dn. Jacobo P. Raumanno Præ-

posito & Pastori Birkalensi vigilantissimo, affini suo summa
animi veneratione tolendo.

Dn. Magno C. VVallæo V. D.

Præconi in Eestla fidelis, vitrico suo filiali obsequio semper
honorando, amndo.

Dn. Johanni P. V. D. Ministro

in Drivest per vigili, affini suo devictissimo

Dn. Johanni P. Boge/ signifero

benie constituto, fratri suo germano, fraterno amore perpe-
tim prosequendo.

Paginas has Sacras pro innu-

meris in se collatis beneficijs, in debite grati-
tudinis signum reverenter, & officiosè consecrat &
offerit.

Gustavus Pauli Boge Birkalensis Fino.

DOMINICÆ III. ADVENTUS EPISTOLA.

In Sancta & Summe Laudanda Trinitatis, Patris, filii,
& Spiritus Sancti Nomine.

Beatus qui non abiit in Consilium impiorum, Psal. 1. v. i. Durum est verbum inquit Lutherus; Quod extra verbum Dei omnis doctrina huminum prorsus damnata sit, ut vocetur consilium impiorum, via peccatorum, sedes irrisorum, de quibus Deus nihil vult novissem & quod mera palea sint, quos dissipat velociter; Quavis alias non in hac consiliu via, sedes per se, & natura sua, splendeat ad deceptionem mundi, ut vocetur etiam cultus Dei. Matt. 25. Ex Esa. 29. v. 11, 12. 13. 14, 15. Obligamur itaque omnes in Ecclesia ad audiendum verbum Dei; ut juxta illud incedamus nec declinemus ad dextram vel Sinistram, cum primis vero hoc facere tenentur ipsis verbi Dei doctores, qui sunt vocati ad dispensationem mysteriorum Dei, in quibus fidelitas requiritur, sicut ab aliis dispensatoribus fidelitas exigitur, nec illis curandum, quod varia & quidem iniqua, interdum judicia subituri sunt apud suos auditores. De hoc etiam agit hodierna Epistola.

Oremus autem Deum, ut hodiernum festum ita celebrare, Epistola magna ita meditari queamus, ut cedat in nominis divini gloriam, nobis in augmentum & incrementum doctrinae, & honorum operum, in spem & fiduciam, & tandem in eternam beatitudinem: Dicamus igitur. Pater noster, &c.

TEXTUS I. Corintheorum. 4. à v. i. usq; ad 6.

Sic nos aestimet homo ut ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei. Quod Superest autem illud requiritur in dispensatoribus, ut fidus aliquis reperiatur, mihi vero pro minimo est, ut a vobis dijudicer, aut humano judicio: Imo nec me ipsum dijudico. Nullius enim rei mihi consensum: Sed non per hoc justificatus sum: Cæterum qui me judicat, Dominus est. Pro inde ne ante tempus quicquam judicetis, donec venerit Dominus, qui & illustratus est occulta tenebrarum, & patefaciet cordium consilia, ac runc laus erit unicuique a Deo,

DOcet Apostolus suos auditores Corintheos, quid judicandum eis sit, de Apostolis & alijs Synceris verbi Dei ministris, vñaz. Quod sint dispensatores mysteriorū Dei, & servi Christi, non ad tractanda mundanā, sive quoad Magistratum politicum, sive quoad statum œconomicum, nisi quatenus ad informationem: Verum de illorum officio exigitur quomodo se in illo gerere debeant, juxta tenorem verbi Dei. Dicit autem Apostolus, quod mysteria Dei tractare debeant, in illis explicandis occupati sint; mox exponit juxta communem morem, officium dispensatorum, quod ab eis exigitur fidelitas, & quod haec sit eorum primaria virtus. Deinde ostendit, quod parvi faciant judicia aliorum de se, suorum auditorum vel aliorum, sive privatim sive publicè, nec vero se ipsum judicet, nullius sibi consensus erit, nec tamen inde glorietur quod possit penitus innocens & justus esse. Deus igitur est qui omnes judicat.

Instituit præterea adhortationem ad eos ne judicent ante tempus, sed differant aliquid judicandum in adventum Dei. Deus enim omnia in lucem protrahet, quod in tenebris cultatur. qui & revelabit cordium cogitationes, tum unicuique innocentia erit laus à Deo Admonemur tertij præcepti, memento ut diem Sabathi Sanctificemus, vidēus igitur ministros verbi esse divinitus ordinatis, ad docendum, prædicandum, Sacra menta administrandum non pendere eos ab humana autoritate, Admonemur Octavi præcepti, cavenda esse iniqua judicia, præsertim de ministris Christi. Confirmatur fidei articulus de persona Christi quod rectè in Symbolo credimus ac profitemur de Christo, quod sit rediens ad judicandum vivos & mortuos, revelaturus illa quæ occulte sunt. Excitamur ad orandum Sanctificetur nomen tuum. Et libera nos à malo.

P A R T E S . D U È

1. *Informatio Apostoli pro auditoribus, quid illi sentire debeant de suis doctoribus & eorum collaboratoribus quod sint ministri Christi & dispensatores mysteriorum Dei.*

2. *Dehortatio Apostoli, à prematuro, inconsiderato, & temerario judicio, de officio doctorum Ecclesie.*

Atq; hæ sunt istæ partes, quas hac vice breviter & simpliciter tractare constituimus: Omnipotens & aeternus Deus, Pater noster caelitus dilectissimus, nobis omnibus benedicit cunctaque utiliter & fructuose cedere faciat.

P A R S P R I M A .

In quâ meditamur.

I. Causam informationis A-

postolicæ, ut discant rectè sentire de suis doctoribus, & abstineret se à finistro & privato iudicio & condemnatione suorum Doctorum. Hanc cautam indicat Apostolus in capite mox præcedente. 1. Cor. 3. v. 18. 16. 20. 21. 32. 33. Ex quibus verbis apparet Pauli tempore & inter ejus auditores non nullos extitisse qui sibi sapientes vis debanter, aliosq; contemnebant, imò Apostolum Paulum, siquidem Apostolus monet suos auditores non nimirum sibi vendicent propter mundanam Sapientiam quæ stultia est coram Deo, quod probat ex Jobo cap. 6. ver 13. Psal. 64. v. 11. Quod si vero hoc acciderat A. apostolo Paulo, utiq; diabolus non cessat excitare iniquos judices etiamnum, de synceris verbi Dei ministris.

L. C. Quia non sumus meliores S. Apostolis qui varijs iniquis hominum sensuris erant subjecti, quare nostrum est qui circa hæc, & exulcerata mundi tempora vivimus, non mirari adeò si nos etiam mundus odit, male de nobis loquatur, mentiatur contra nos, male faciant nobis quacunq; ratione, habeant lingvam insensam ab inferno, æquo feramus animo, recordantes fortunæ & sortis Apostolorum, qui ab illusionibus & vexationibus mundi immunes non fuerunt, malæ lingvæ venenata verbera experti sunt. Ferendum nobis quoad naturaliter fieri potest, Christus enim jubet nos gaudere cū homines nos contumelijs afficiunt & dicunt omne malum contra nos. Gaudete & exultate inquit Christus quoniam merces vestra magna est in cœlis. Nam similiter persecuti sunt prophetas qui fuerunt ante vos. Nos postulamus dicens similiter persecuti sunt prophetas, Christum, Apostolos & Martyres. Si hoc factum in ligno, viridi, quid non fiet in arido, imò Christus prædictis discipulis suis & omnibus synceris doctoribus quod

quod debeant esse sicut oves in medio luporum, monen-
tur ut sint propter rea sapientes & Simplices sicut colum-
bae. Præseit & prædictit Christus, quod judei sint futuri
persecutores, sapientum, scribarum prophetarum, quos
ad eos esset mislurus, quod quosdam ex illis essent, occi-
suri gladio, quosdā crucifixuri quosdā flagraturi in suis
Synagogis, persecuturi ab una Civitate in aliā. Sed & juxta
prædictit Christus gravissimas pœnas venturas super eos
propter tales persecutiones adversus servos Christi, ut ve-
niat super eos omnis Sangvis justi, à sanguine Abelis justi
ad Sanguinem Zachariæ Barachiaæ quæ occiderunt inter-
templum & altare. Et præterea addit, eccè domus ve-
stra erit deserta Matt. 23. Quomodo hæc comminatio
Christi eventum suum sortita sit abunde docet clavis de-
vastationis Hierosolymitanæ historia.

II. Verum judicium de mini-

stris Christi, Apostolis & eorum collaboratoribus fidelis-
bus & Synceris quales erat apostoli Pauli Socij ut Apollos,
Cephas quos numerat in præcedenti cap. 3. v. 2. Aliorū colla-
boratorium alibi facit mentionem. Sic autem inquit
de hoc judicio, quod ferre debent auditores de sinceras
suis doctribus. Quod omnino statuant eos esse mini-
stros Christi. Primo itaq; tribuit eis hunc titulum & ab
alijs tribui vult; Sinceri verbi Dei doctores sunt mini-
stri Christi. Ne quis vero diceret multi sunt mini-
stri Christi, imò omnes debent esse ministri Christi, ut
serviamus ejus quotidianis verbis & operibus, facultatibus,
sicuti multitudo ista populi servivit Christo, fausta ei pre-
cando, ramis & vestibus viam sternendo Matt. 21, quin
& ipsam vitam pro Christo libenter amittamus, quanto
magis agros, domos fratres, parentes &c. addit itaq; A-
postolo

postolus ad uberiorē explicationem hujus officij, quod
sint dispensatores mysteriorum Dei. h. e. prædicent ver-
bum Dei & ministrent Sacra menta, in utraq; enim tam
in verbo Dei quam in Sacramentis magna sunt mysteria
Dei, quæ caro & sanguis hoc est ratio humana omnibus
suis speculationibus comprehendere non potest. Ju-
dæi scandalisantur ob talia mysteria, gentiles Philosophi
pro stultia habent. Talia mysteria sunt trinitas perso-
narum in una divinitate, incarnationis Christi, duæ natu-
ræ & una persona in Christo, mors & resurrectionis Christi
Christi ad caelos ascensio justificatio & salvatio, hominis
peccatoris per mortem & meritum Christi, quod per il-
lud fiat Dei hæres & Christi cohæres'. Hæc mysteria
caro & sanguis uti dictum non percipit, stultitia sunt ei-
nam Spiritualiter dijudicantur, ita Christus Simoni re-
spondet confitenti Christum esse filium Dei vivi, beatus
es inquit, Simon Jona caro & sanguis non revelavit tibi
hoc. Turcæ & obstinati Judæi talia mysteria non cu-
rant, ut sues immunè margaritas proculcant, habent re-
ligionem magis juxta humanam rationem, quam juxta
divinam revelationem, ideoq; terrena & carnalia Sapi-
unt, quibus Christus aliquando dicturus est, abite male-
dicti non novi vos, dixistis Domine Domine, sed volun-
tatem Patris mei non fecistis, non credidistis in me.

L. C: i. Nos vero veram viam ad salutem te-
neamus, quia per Dei gratiam religionem habemus in
Scriptura Sacra fundatam, sublimia mysteria proferen-
tem, gaudeamus ac dicamus cum Davide Psal. 4. Signa-
tum est super nos lumen vultus tui Domine: dedisti læ-
titiam in corde meo, fructu frumenti vitiæ & coeli sui mul-
tiplicati sunt, in pace simul dormiam & requiescam
Quoniam tu Domine singulariter in spe constitueristi me.
Psal,

¶ Psal. 145. Lauda anima mea Dominum, laudabo Domini
mum in vita mea, psallam Deo meo, quam diu fuerit.
Nolite confidere in principibus: Neque in filiis hominum,
in quibus non est salus. Exhibit Spiritus ejus & reverte-
tur in terram suam: Tunc perierunt cogitationes ejus.
Beatus, cuius Deus Jacob, adjutor ejus, in Domino Deo ^{spes n}
ipius: Qui fecit celum & terram, mare & omnia quæ
in eis sunt. Qui custodit veritatem in seculum, facit
judicium injuriam patientibus: Dat escam esurientibus
Dominus solvit compeditos: Dominus illuminat ex-
cos, Dominus erigit electos: Dominus custodit advenas
pupillum & viduam exaltat, & vias impiorum disperdet,
regnabit Dominus in Secula, Deus tuus Sion, in genera-
tione ad generationem. Psal. 147. Lauda Jerusalēm
Dominum, lauda Deum tuum Sion. Quoniam con-
fertavit seras portas tuas, benedixit filius tuus in te,
Qui posuit fines tuis pacem: & adipe tritici satiat te, qui
emittit eloquium suum terram: Elociter currit sermo ejus. Qui
dat nivem sicut lanam: Pruinam sicut cinerem spargit,
mittit glaciem suam sicut buccellas: Ante faciem fri-
goris ejus quis stabit? Emittet verbum suum & lique-
faciet ea, slabit Spiritus ejus & fluent aquæ, qui annunciat
verbum suum Jacob: Statuta & judicia sua Israël. Non
fecit taliter omni nationi: Et judicia sua non manifesta-
vit eis. Alleluia.

L. C. 2. Caveant sibi linguae procas, ne evo-
mant suas blasphemias in nostram religionem, videant
ne ioperiret dampnent quod non intelligunt, noverint
quam pericolosum sit blasphemare nomen Dei, &
quia Apostoli & synceri doctores sunt mysteriorum Dei
interpretes, velut Apostolus vocat dispensatores, omni-
bus annunciant gratiam Dei & peccatorum remissio-

nem propter Christum, ita tamen ut præfractis, & duris
denuncietur malædictio & æterna damnatio: Conser-
natis vero conscientijs pax cum Deo & peccatorum re-
missio.

L. C. Fidelitas laudatur in omnibus dispensatori
bus præsertim in dispensatoribus mysteriorum Dei &
servis Christi. Villicus iniquus acusatur à Domino
propter suam infidelitatem & deponitur ab officio. Qui
sic non contentus etiam alteram addit infidelitatem au-
ferens Domino aliquot tonnas tritici, & aliquot cados
olei, sibi in alimentum & hospitium post amotionem,
quem villicum laudat Dominus non ob furtum, sed ob
curam de rebus futuris. Quem vult Christus imitari si-
lios lucis in prospitiendo sibi in futurum, ut patet eis
caelestia tabernacula. Luc. 6.

SECUNDA PARS.

INformationem Apostoli habuimus in prima parte,
in hac vero secunda ejus dehortationem videbimus,
quomodo fugienda temeraria de doctoribus judicia.

In qua meditamur:

J. Sententiam Pauli de talibus

judicijs auditorum temerarijs. Mibi inquit Apostolus
pro minimo est ut à vobis judicer, vel ab humano judi-
cio, vel ab alio quo vis mundano judice, licet statu die &
ordinario loco, in judicio huius anno, quæ vim habere solent
statim diebus & locis peccatoribus instituuntur. Talia
inquit judicia vult Apostolus non curare. Neminem
quidem judicem contemno, tribuo cuique suum hono-
rem. Scio non esse maledicendum diis, h. c. Magi-
stri-

strisibus, & judicibus. Ita vero & simo illos ut non faciant mihi conscientiam, littere facere & docere in mea fū-
cione quam eis videtur rectum. Cum nihil faciam extra vel supra id quod facere debo, juxta Christi institu-
tionem. Ab aliis ore me pendere oportet, sicut ins-
fans ab uberibus matris, ut dicam quicquid loquitur
Christus, ut nihil etiam extra Scripturas aferam.

L. C. Ita quidem singulos nos gerere oportet in
nostis officijs, & nostra nobis conscientia pluris sit quā
hominum sermo, defendamus ergo veritatem usq; ad
mortem,, & Deus pro nobis pugnabit. Syr 4. Ne
sit Christiani meticulosi in spergenda vera doctrina,
cum ad hoc officium vocati sint, ne assimilentur semini
quod cadit super petram, quod enatum aruit, quia humo-
rem non habuit, cui semini comparat Christus homines
ergo & agess temporales qui ad tempus credunt, & in te-
pore temptationis recedunt. Cogitemus illud qui perseve-
raverit usq; ad finem, Salvus erit. Qui stat videat ne
cadat. Quiq; negaverit Christum coram hominibus,
negabit eum Christus coram patre suo cælesti. Oran-
dum, ne nos inducas in temptationem, sed libera nos à ma-
lo. Oremus ut Deus det nobis Spem perfectam per ef-
ficaciam Spiritus Rom. 15. Ut curramus in stadio, ut
brabeum accipiamus, ut coronam nobis repositam acci-
piamus. Confirmos nos Domine in verbo tuo, & ve-
ritate tua, sermo tuus veritas est, Domine Jesu ad quem
ibimus verba vitæ æternæ habes. Non itaq; curramus
cum Apostolo judicium humanum de nostro officio, cū
officium nostrum facimus, Dei causam agimus, is pro
nobis pugnabit. Ita ipse consolatus se est Doctor Lu-
therus quod à Deo protegeretur in propagatione Evans-
gelij contra Pontificios & omnes malevolos, lucem E-

vangelij exortam extingvere conantes. Quam suam fiduciam in honestate causa politam, testatus est compositione illius psalmi 46. Deus refugium & fortitudo nostra &c. Miseri sunt illi omnes qui metuunt judicia humana, deserunt veritatem & Christum abnegant, recusantes si opus sit vitam pro Christo, putant se illam habere, sed vere illam tunc amittunt.

L. C. 2. Auditores cogitent quod se deridendos exponunt quando incipiunt de doctrina Evangelij ejusque sinceris doctribus ex humana ratione judicantes. Religionem componere ad humana placita. Tum enim Deus ipse in cælis deridebit illos ut docet Psalmus Secundus per totum.

II. Apostoli modestiam. Non
me ipsum inquit judico, interim quamvis nullius mali conscius sim, non statuo tamen me justum propterea, Deo commendando vitam & mores meos judicandos. Scio quod si stricto jure me judicare ceperit tunc in multis rebus invenior, opus mihi petere, ne intres Domine mecum in iudicium, nemo enim etiam si justus coram te justificabitur.

L. C. Hæc Apostoli modestia & humilitas ubiq; omnibus imitanda est, ut nemo se effera & extollat putando se aliquid boni egisse, ut non sit conscius alicujus mali. Pharisæus ille apud Lucam gloriabatur se tam a vitijs purum, & integrum in vita sua, & nō esse iniquum, raptorem, vel ut Publicanus iste. Ita spernens Publicanum. Quid vero Christus dicit de illo & publicano, descendit publicanus, justificatus magis quam ille. Omnes qui se extollit humiliatur, & qui se humiliat exaltabitur. Si in hocentes sumus coram hominibus, utique coram

coram Deo non audias dicere, vidz. quod in omnibus
bus sumus iusti. Potest fieri quod non sumus imbuti
ab omni culpa. Cum ergo aliquis patimur etiam si ini-
que damna, tamen non iuste patimur respectu Dei,
cujus permissione castigamur ac patimur. Nemo ve-
rum inquit Sanctus Petrus patiatur ut homisida, fur
aut facinorosus, quod si propter veritatem Evangelij pa-
timur laus est coram Deo.

III. Extremi judicij assertionē

docet Apostolus constanter hoc in loco & alibi, Domi-
num venturum ad judicium. Et hoc judicium erit unis
versale & verum & rigorosum. Cum non lateant
hunc judicem oculta & antea tenebris involuta, nemini
cognita praeter ipsum autorem facti. Ille revelabit etiam
cogitationes cordis, siquidem ille est scrutator cordis &
renum & tunc erit unicuique laus a Deo, h. e. Probris in-
nocentibus & quorum peccata testa sunt, & iniquitates
non imputatae. Sangvine Christi fide applicato mundatae
& deletae. Hi enim veniunt in judicium non ut
judicentur, sed ut opera quae in fide fecerunt commenden-
tur, & collaudentur, omnibus Angelis & toti mundo
manifestentur, ut docet Christus Matt. 15. Ubi dicet his
qui ad dextram sunt, esurivi & cibastis me &c. Quibus
dicetur venite benedicti patris mei. Qui ibunt in vi-
tam æternam. Omnibus vero non erit laus a Deo sicut
sicut etiam patet ex. Matt. 15. Quibus dicet Christus,
ite maledicti in ignem æternum, esurivi & non cibasti
me. Et illi ibunt in ignem æternum.

L. C. Verissimus est articulus fideli nostræ, credo
in Iesum Christum, fidem ad dextram Patris omni-
potentis.

potentis inde redditurum ad judicandum vivos & mortuos. Tradit Scriptura Sacra accurate de Annam de extremo judicio futuro. Dicit justitiam Dei requirere ut aliquando bonis bene sit & in malis male, ut puniantur omnes injusti & iniqui homines². De quo etiam Ecclesia Dei orat Psal. 82. 9. Testatur Christus electos Dei clamare ad Deum ut uliscatur impiorum crudelitatem. Promittit etiam Christus judicium & vindictam vereturum Luc. 18: Caveant sibi ergo ora blasphemantium Quasi non esset futurum judicium aliquod generale. Hoc prætendentes dieut mund⁹ ita semper stetit ut nūc, nulla visa est haec tenus notabilis mutatio post diluvium. Blasphemia est ita loqui & sentire contra expressa dicta scripturæ Sacræ. Christus in Evangelio Luc. 21. Discit, certa quædam signa precessura extremum Diem, in sole, luna, & stellis, in virtutibus cœli, in mari inustatis fluentibus, in terra horrendis motibus & concussiōnibus, in hominibus timor. In nubibus cœli adveniens filius hominis. Christus etiam informat illo tempore viventes, quomodo se se gerere debeant, lætari hæc signa cum vident ilios jubet sicuti lætantur dum vident signa & statim Caveant sibi à commissatione & curis hujus mundi, asserit etiam Christus interitum terræ & cœli Cœlum & terra (inquit) Peribunt verba mea non peribunt.

L. C. 2. Nec aliter sibi quis persuadere itaq; patiatur, quasi non futura esset aliqua mutatio, & omnia permanerent in pristino statu, siquidem mundus haec nus sibi similis est visus, nullamq; sensibilem mutationem sensisse; Sicut inde argumentabantur quidam illusores tempore Petri Apostoli, perhibentes nullum futurum esse judicium. Quos Petrus graviter increpat,

monet ut et dant verbi Christi. Vocat eos Petrus fontes
sine aqua, nebulae sine turbinibus agitatas, 1 Pet. 2 v. 17.
Hanc admonitionem continuat Petrus in secunda Epis-
tola cap 3. Et graviter afferit quod cœli qui nunc sunt
& terra, igni tenebrosa sunt, in diem judicij & perditio-
ni, impiorum hominum. Informat eos quod unus di-
es apud Dominum sicut mille anni, & mille anni sicut
dies unus, & non tardat Dominus promissionem suam,
sed patienter agit, nolens aliquem perire, sed omnes ad
pœnitentiam venire, mox exponit modum, interitus
mundi vers. 10. Adveniet autem dies Domini sicut fur
in nocte, in quo cœli magno fragore transient: ele-
menta vero calore solventur, terra sutur & omnia opera, quæ
in ipsa sunt exurentur... Cum igitur hæc omnia dissol-
venda sint, quales oportet vos esse in sanctis conversati-
onibus, & pietatis expectantes, & properantes in ad-
ventum Domini, per quem cœli ardentes solventur, &
elementa ignis ardore liquefiantur. Novos vero cœlos
& novam terram secundum promissa ipsius expecta-
mus in quibus justitia habitat. Quapropter dilecti-
hæc expectantes, studete ut immaculati & incontamina-
ti in eo reperiamini cum pace: Dominiq; nostri pati-
entiam salutem arbitremini: sicut & charissimus frater no-
ster Paulus pro sibi data sapientia scripsit vobis: Ut qui
in omnibus fere epistolis loquatur de istis, inter quæ sunt
nonnulla difficultia intellectu quæ indocti parumq; stabili-
les detorquent, ut reliquas Scripturas ad suū ipsorum exitiū.

Faxit Christus Iesus futurus in illo die iudex ut nos ita gere-
re queamus, ut per illius meritum peccatorum remissionem
consequamur. Cui sit laus & gloria in sempiterna secula. Amen.

Ut simus sicut oliva, vires in domo Dei, confidamus benignitati Dei
in seculum & sempiternum. Celebremus in seculum quod fecerit hæc
expectantibus nomen tuum quia bonum coram eis quos benignitate per-
sequeris, Psalmo 52, v. 9. 10.

Quæ

Q U A E S T I O N E S.

AN Satis sit titulum pretendere & munus etiam sustinere? *Resp.* Neg. Sed fidelem quoq; officij administrationem requirit Deus. Viderint ergo qui Titulum saltem habent & nihil propterea praestant in officio, tantum modo sollicitus sunt de suis stipendijs & temporalibus redditibus. Quare Pontificij inepti sunt; Qui sibi obedientiam deberi existimant ab omnibus quia pastores vocantur, quamvis officio non satisfaciant, imo vix veri pastores sunt.

2. *Quid agendum Syncero verbi Dei ministro quando videt se opprimi iniquis judicijs?* *Resp.* Deum appellare & ad ejus tribunal confugere debet: Praesertim, ubi obtinere id nequit, ut suscipiatur vera & legitima cognitio. Ita vero sibi agendum me minerint servi Domini, suam doxerinam & vitam exigi ad calculum patientur; Imo ultro se offerat si quid objectum fuerit, respondere ne detrectent. Verum si indicta causa damnari se videntur & de causa in auditâ judicium fieri, erigant ad hanc magnitudinem animos, ut despectis hominum judicijs Deum judicem intrepide expectent. Si quis autem cum defensioni locus pateat, aut certe cum purgatione habeat opus, subtertugiendi causa ad Deum provocet, suam innocentiam afferet sed summam impudentiam magis prodeat.